

Evaluarea impactului programelor de suport pentru abilitarea economică a femeilor

125 martie 2021

Sergiu Gaibu

Diana Cheianu-Andrei

SCOPUL STUDIULUI

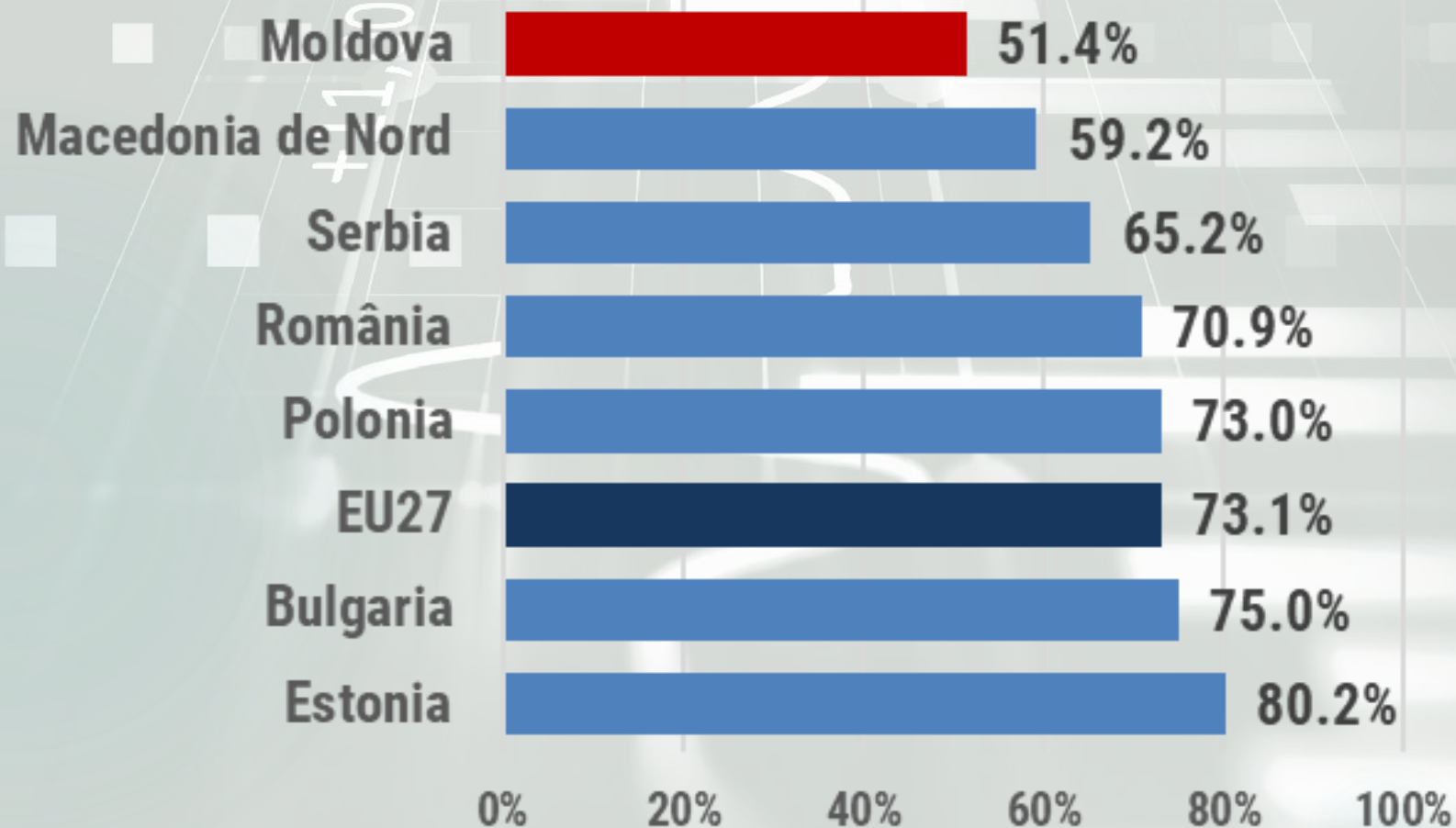
Scopul studiului constă în evaluarea programelor recente finanțate din surse externe, care vizează stimularea abilitării economice a femeilor, inclusiv a grupurilor vulnerabile de femei, precum și furnizarea de recomandări privind eficientizarea programelor de abilitare economică a femeilor și a politicilor naționale corespunzătoare, pentru a le face mai bine direcționate către grupurile cele mai vulnerabile și pentru a asigura impactul lor mai puternic.

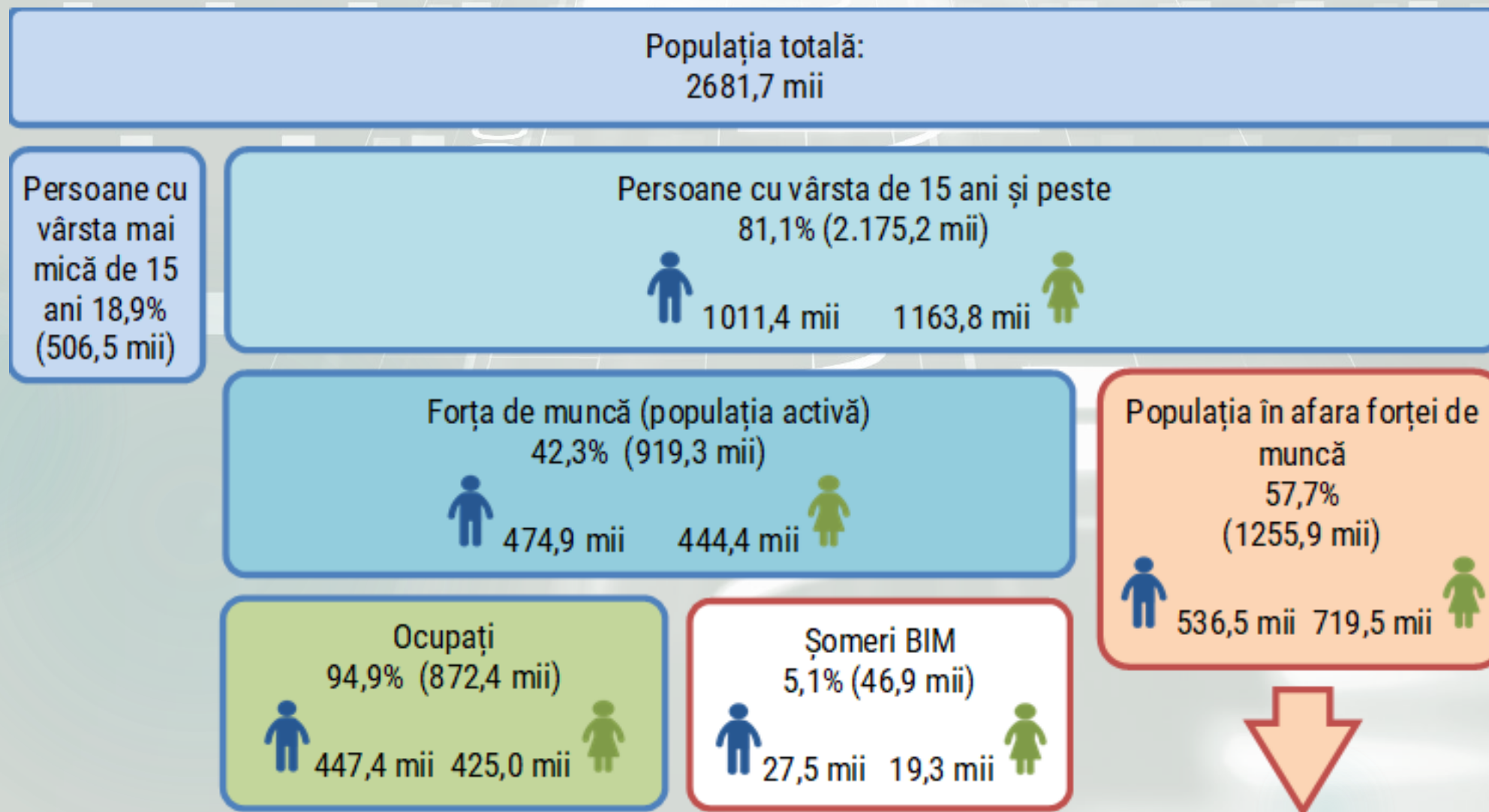
**Contextul și evoluțiile actuale de
antrenare a populației, inclusiv a
femeilor, în activitatea economică**

MOLDOVA: BENCHMARKING

Rata de ocupare a populației cuprinse între vârsta de 20 și 65 de ani pe țări, anul 2019, %

ANTRENAREA ÎN ACTIVITATE ECONOMICĂ

ANTRENAREA ÎN ACTIVITATE ECONOMICĂ

Studii

13,1% (164,4 mii)

80,8 mii 83,6 mii

Responsabilități familiale

13,0% (163,4 mii)

7,0 mii 163,4 mii

Pensionari

45,1% (566,3 mii)

208,0 mii 358,3 mii

Lucru peste hotare

11,2% (140,6 mii)

95,8 mii 44,8 mii

În afara sezonului agricol

2,9% (36,6 mii)

22,3 mii 14,4 mii

Boală

2,7% (33,6 mii)

19,8 mii 13,8 mii

Peste hotare mai puțin de 1
an la lucru sau căutare de
lucru 8,4% (105,9 mii)

77,6 mii 28,2 mii

Inactivi voluntar

0,4% (5,6 mii)

3,1 mii 2,5 mii

Alte motive

3,2% (39,5 mii)

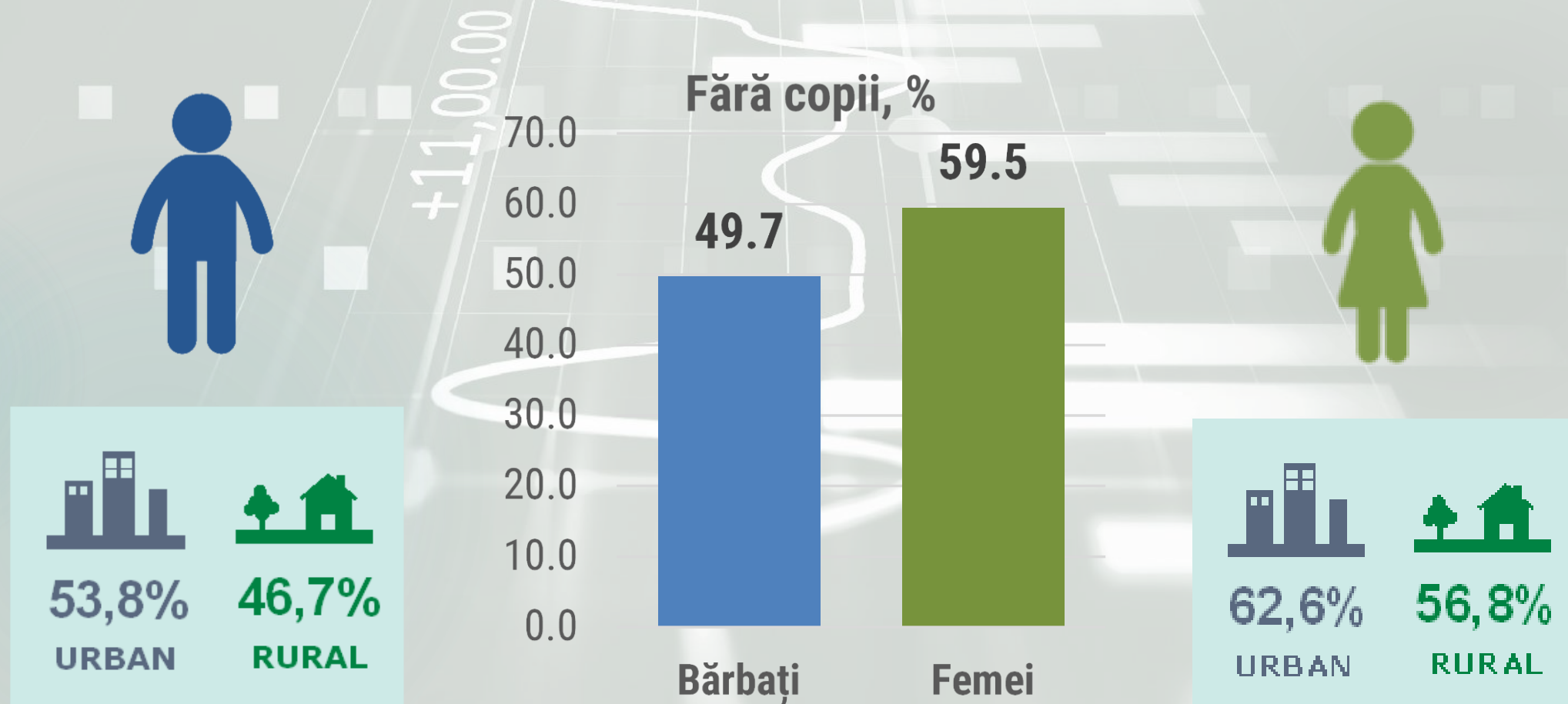

22,1 mii 17,4 mii

ANTRENAREA ÎN ACTIVITATE ECONOMICĂ

Rata de ocupare a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 ani fără copii, %

ANTRENAREA ÎN ACTIVITATE ECONOMICĂ

Rata de ocupare a persoanelor cu vârsta cuprinsă între 25-49 ani cu copii de vârsta cuprinsă între 0-6 ani la întreținere, %

Cu copii de 0-6 ani, %

60.0

55.5

50.0

40.0

30.0

20.0

10.0

0.0

39.1

62,4%

URBAN

48,8%

RURAL

34,0%

URBAN

44,4%

RURAL

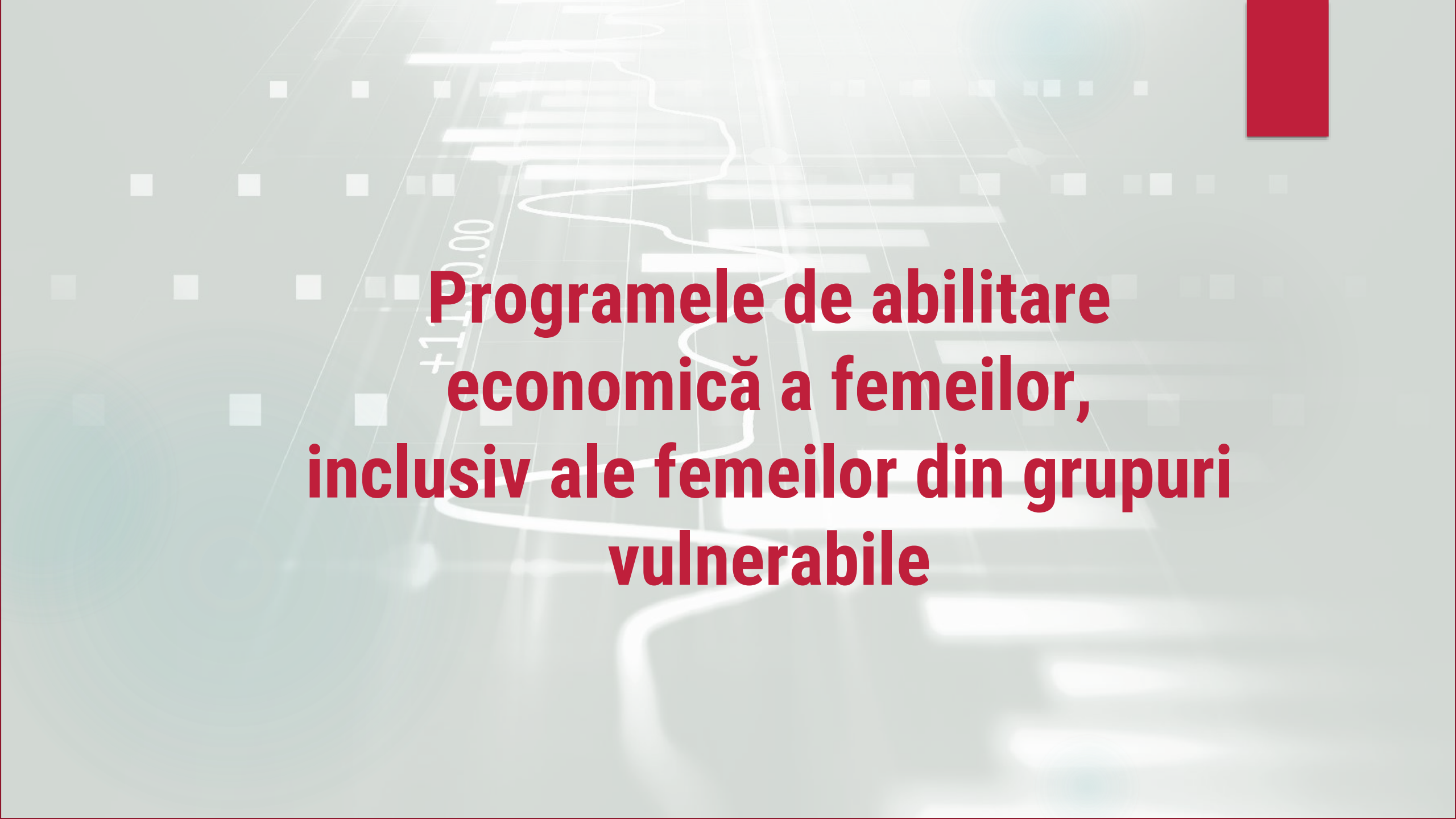
Bărbați

Femei

ANTRENAREA ÎN ACTIVITATE ECONOMICĂ

Pers. ocupate afectate de Covid-19 la locul de muncă pe sexe și medii, trimestrul 2, 2020, mii persoane

	Total	din care:				
		Activitate întreruptă / sistată	Muncă prestată la domiciliu / la distanță	Mai puține ore lucrate	Sub-ocupare	Program de lucru parțial
Total	200,6	121,7	51,3	60,9	33,1	
Bărbați	79,2	54,9	11,2	16,4	18,1	6,3
Femei	121,4	66,8	40,1	44,5	15,0	7,3
Urban	120,3	73,8	31,1	33,6	24,0	7,8
Rural	80,3	47,9	20,2	27,3	9,1	5,8

**Programele de abilitare
economică a femeilor,
inclusiv ale femeilor din grupuri
vulnerabile**

INSTITUȚII INTERVIEWATE

- ▶ Reprezentant UNDP Moldova
 - ▶ Reprezentante UN Women Moldova
 - ▶ Reprezentant ONG TEKEDU, manager program GirlsGoIT
 - ▶ Reprezentant ADA în Moldova
 - ▶ Reprezentant BRD
 - ▶ Reprezentant Open Gate International Moldova
 - ▶ Reprezentant Organizația de Dezvoltare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM)
 - ▶ Reprezentant Asociația Businessului European (EBA)
 - ▶ Reprezentant Prime Capital
-
- ▶ FOCUS GRUP (6 beneficiare: ODIMM și Prime Capital)
 - ▶ 2 Interviuri cu beneficiare vulnerabile

PROGRAME ECONOMICE DEDICATE FEMEILOR

ODIMM

 European Bank
for Reconstruction and Development

 primecapital

 **PROGRAMUL
FEMEI ÎN AFACERİ**

 PRIMA
ÎN AFACERİ

GRUPURI ȚINTĂ

PROGRAMELE DE SUSȚINERE ECONOMICĂ A FEMEILOR S-AU FOCUSAT PE URMĂTOARELE **GRUPURI ȚINTĂ**:

Femei care necesită
reprofilare profesională
și adaptare la noile
cerințe ale pieței

Femei care nu au o
afacere, dar au intenția
de a iniția o afacere

Femei care au o
afacere mică, uneori
neînregistrată, dar care
doresc dezvoltarea și
profesionalizarea afacerii

Femei care doresc
internaționalizarea
afacerii, ieșirea cu
produsele lor pe piața
internațională

Factorii de succes

1. Abordare complexă la toate etapele unei activități antreprenoriale: (i) inițierea afacerii, (ii) creșterea și consolidarea afacerii, (iii) inițierea operațiunilor de export și internaționalizarea afacerii.
2. Mentorat și asistență practică atât la organizarea afacerii, cât și în relațiile cu statul.
3. Platforme de socializare și schimb de experiențe, recunoaștere a rezultatelor și succesului, cum ar fi Forumul Femeilor de Afaceri.
4. Includerea în programele de instruire a tehnicilor ce contribuie la creșterea confidenței, în particular prin exemple de succes ale femeilor aflate la etapa inițială în situații similare.
5. Combinarea asistenței tehnice și educaționale cu asistență financiară: one stop-shop. Este critic în mod particular pentru femeile-antreprenoare începătoare și businessul artizanal.
6. Focusarea pe necesitățile și prioritățile comunicate de beneficiarele programelor.

Set de instrumente de suport economic EBA

1. Mentorat pe aspecte de business development. Tehnici practice pentru a purta negocieri cu banca, înțelegerea practică a produselor bancare, instruiri oferite de finansiști pentru non-finansiști. Curs pentru a fi director de organizație. Selectarea a 4-5 subiecte cruciale pentru dezvoltarea afacerii și de asigurat mentorat. Printre acestea ar putea fi: digitalizarea, organizarea finanțelor, dezvoltarea tehnologică și instituțională. Pentru creșterea succesului este bine ca grupurile de mentorat să nu fie mari, preferabil grupate pe sectoare pentru a crește aplicabilitatea practică.
2. Vizite ale femeilor antreprenoare la companii mari din sectorul de operare. Vizite la liderii din piață. Este critic să observe și să învețe în baza unei afaceri performante funcționale în mediul național. Learning from peers – este una din tehnicile cu eficiență înaltă.
3. Asistarea femeilor să aplice la programe internaționale. Este foarte utilă instruirea și asistența la scrierea aplicațiilor. Seminarele de acest gen au obținut un feed-back foarte bun.
4. Suport financiar – în mod particular în consecința pandemiei Covid-19, dar și a accesului cronic dificil al micilor întreprinzători la servicii financiar-bancare. Combinarea asistenței tehnice cu asistență financiară, asigură un randament sporit al programelor și transformarea competențelor în creștere economică.

Necesitățile femeilor de afaceri

1. Piața Moldovei mică, puterea de cumpărare redusă a clienților.
2. Loializarea clienților și tehnicile de operare cu clienții în diferite situații, în mod particular cu clienții dificili.
3. Birocrația autorităților de stat, relațiile cu autoritățile de stat, modalitățile și tehnicile de lucru cu organele de control.
4. Lipsa personalului calificat.
5. Accesul limitat la finanțare, bancabilitatea redusă a beneficiarelor.
6. Pe parcursul anului 2020, pandemia și consecințele ei au devenit problema numărul 1 a beneficiarelor.

Necesitățile femeilor de afaceri - programe

1. Ar fi necesare instrumente de comunicare a proiectelor disponibile grupate pe necesitățile antreprenorilor, astfel încât să fie ușor accesată informația relevantă pentru necesitățile curente ale beneficiarelor. Informațiile actualmente sunt răslețe, iar de multe ori beneficiarele află despre careva proiecte după ce termenul de aplicare a expirat.
2. Ar fi binevenită implicarea primăriilor în susținerea micului business, dar și din perspectiva creării unor puncte de informare pentru afaceri privind oportunitățile, proiectele, relaționare de afaceri sau alte aspecte de informare
3. Ar fi binevenite simplificarea procedurilor, astfel încât să nu fie necesară angajarea de consultanți pentru ca să faciliteze pregătească dosarele de aplicație.
4. Raportarea lunară fizică (în cazul ODIMM) ar fi bine să fie substituită cu raportare electronică. Costurile de logistică și timpul consumat în mod particular pentru beneficiarii din regiunile îndepărtate reprezintă o povară neignorabilă.

Provocările implementatorilor

1. sistemul de școli vocaționale cu curriculum educațional depășit și rigiditatea birocratică în ajustarea acestora. Programele se confruntă cu o ofertă de cursuri din partea sistemului educațional secundar neactualizate, iar în unele situații lipsește posibilitatea pregătirii pe domenii de interes ale beneficiarilor și mediului de afaceri.
2. Lipsește o politică fiscală facilitară de susținere a întreprinderilor de către stat în primii ani de activitate. Condițiile de inițiere și rulare a unei afaceri mici sunt mai dificile ca în UE și țările din regiune, ceea ce complică misiunea de producere de noi antreprenori și dezvoltare a afacerilor. După indicele de competitivitate a Moldovei conform raportului pentru 2019 , economia națională se poziționează pe locul 86 din 141.

Provocările implementatorilor

3. Lipsa instrumentelor financiare pentru start-upuri, microîntreprinderi și întreprinderi de familie, după cum și resursele limitate ale implementatorilor pentru asigurarea suportului financiar pentru inițierea afacerilor.
4. Lipsa infrastructurii adecvate reprezintă impediment atât pentru livrarea asistenței (au fost raportate cazuri când din lipsă de conectare la energie electrică nu a fost posibilă livrarea cursurilor on-line), cât și pentru eliberarea timpului femeii alocat treburilor casnice pentru a avea posibilitatea de a se implica în activitate economică.
5. Subdezvoltarea zonei rurale și lipsa aproape cu desăvârșire a altor munci decât cele agricole, reprezintă o limitare semnificativă pentru programe de susținere a femeilor în realizarea unor obiective economice. Lipsa infrastructurii adecvate și lipsa echipamentelor pentru mecanizarea muncilor limitează accesul, dar și interesul femeilor pentru participare în activități agricole sau inițiere de afaceri în acest domeniu.

+111,00.00

Recomandări cheie

RECOMANDĂRI: PROGRAME DE DEZVOLTARE

- One-stop shop pentru beneficiare.
- Cursurile de antreprenoriat organizate trebuie să fie combinate în mod obligatoriu cu mentorat practic pe domeniile de interes al antreprenorilor.
- Pe lângă cursurile clasice de antreprenorat și gestionare a întreprinderilor (management, contabilitate, marketing, finanțe etc) este necesar de inclus cursuri practice de negociere cu instituțiile financiar-bancare, regulile și comportamentul cu organele de control, raportare fiscală (pe tipurile de întreprinderi și sectoare), digitalizarea întreprinderii, organizarea proceselor etc.
- În programele de antreprenoriat este necesar de inclus vizite la întreprinderi mari, lideri în piață.

RECOMANDĂRI: PROGRAME DE DEZVOLTARE

- Asigurarea platformelor de socializare și relaționare de business atât între femei, dar și cu platformele generale de comunicare de afaceri.
- Pentru microîntreprinderi și start-up-uri este preferabil ca programele să combine instruirile cu cel puțin o asistență financiară minimă. La această etapă bancabilitatea afacerilor este apropiată de zero, încrederea este încă redusă, de aceea aplicarea principiului one-stop shop este unul preferat.
- Susținerea ONG-urilor care dezvoltă și promovează politici de optimizare a birocrăției pentru întreprinderile mici și de familie, pentru facilitarea accesului la servicii publice în zona rurală, necesare pentru micul antreprenoriat, simplificarea procedurilor de autorizare a afacerilor pentru care optează preponderent femeile.

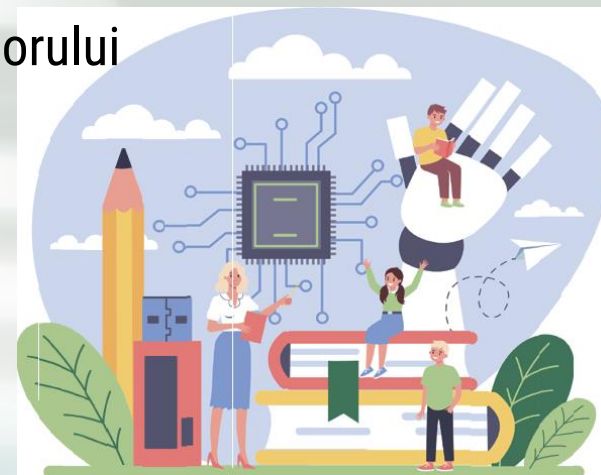
RECOMANDĂRI: GUVERN

- Pentru întreprinderile mici și microîntreprinderi de asigurat un cadru normativ simplificat de operare. În mod particular de elaborat capitol separat cu prevederi, taxe și obligațiuni de raportare simplificate comparativ cu businessul general. La fel de procedat și în cazul Codului muncii, cu eliminarea unei serii de obligațiuni de evidență și raportare necesare în cazul întreprinderilor mari.
- Deblocarea deschiderii de grădinițe private de tip familial. Eliminarea cerințelor sovietice pentru grădinițele private care sunt depășite semnificativ de timp și elaborarea unui set de cerințe simplificate pentru grădinițe de tip familial (până la 15-20 copii), grădinițe medii (până la 100 de copii) și mari. Cerințele trebuie să fie de așa natură ca să fie aplicabile și în zona rurală, în condițiile actuale și să permită organizarea privată a acestora.
- Majorarea facilităților fiscale pentru copii la întreținere. Cota de 20% din scutirea personală actuală este mult prea mică.

RECOMANDĂRI: GUVERN

- Dezvoltarea în continuare a serviciilor ODIMM, optimizarea și adaptarea continuă a serviciilor agenției la necesitățile mediului de afaceri, inclusiv a femeilor. Simplificarea birocrăției, în mod particular în ceea ce privește transmiterea rapoartelor și prezentarea fizică obligatorie a documentelor confirmative.
- Maximizarea accesului la serviciile publice în localitățile rurale, minimizarea necesității de deplasare în raion sau la Chișinău pentru obțineri de confirmări, certificări etc.
- Dezvoltarea capacităților angajaților ANOFM/Observatorului Pieții Muncii pentru analiza pieței muncii, prognoza pieții muncii, bazate pe necesitățile sectorului economic și reflectarea intereselor celor care își caută de lucru.
- Îmbunătățirea calității cursurilor profesionale oferite prin intermediul ANOFM ca să corespundă cerințelor de pe piața forței de muncă (oferirea materialelor, instrumentelor pentru cei din grupurile vulnerabile gratis), utilaj modern.

RECOMANDĂRI: SISTEMUL DE ÎNVĂȚĂMÂNT

- Introducerea orelor de ghidare în carieră și orientarea profesională de la treapta gimnazială (clasa a IX-a). Organizarea pentru elevi de vizite la întreprinderi de profil diferit.
- Restructurarea programelor, dar și a modalităților de predare în învățământul vocațional/profesional tehnic prin adaptarea acestora la cerințele contemporane.
- Promovarea învățământului dual și creșterea calității acestuia prin apropierea de agenții economici și necesitățile pieței muncii.

Întrebări?

+11,00.00

CENTRUL DE DREPT
AL FEMEILOR

*Promovând împreună drepturile femeilor
Advancing women's rights together*

Mulțumim pentru atenție!